

Bruksela, dnia 14 kwietnia 2011 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 30/2011

BADANIA NAUKOWE I INNOWACJE **Ochrona patentowa i Europejski Instytut Innowacji**

1. Komisja proponuje jednolitą ochronę patentową jako katalizator badań naukowych i innowacji

W ramach ogłoszonego Aktu o jednolitym rynku, Komisja Europejska przedstawia w dniu 13 kwietnia br. pakiet dwóch wniosków ustawodawczych – w ramach wzmocnionej współpracy – zmierzających do radykalnego zmniejszenia kosztów ochrony patentowej w Europie; cięcia kosztów mają sięgać nawet 80 %. Pozwoliłoby to każdemu z przedsiębiorstw lub obywateli chronić prawa do swoich wynalazków za pomocą jednego patentu europejskiego, ważnego w 25 państwach członkowskich. Projekty rozporządzeń przewidują szczegółowe warunki uzyskiwania jednolitej ochrony patentowej, jej skutki prawne oraz stosowne wymogi w zakresie tłumaczeń patentów. Wnioski w sprawie rozporządzeń trafią do porządku obrad Rady i Parlamentu Europejskiego. Komisja nadal żywi nadzieję, że Hiszpania i Włochy, które nie zdecydowały się na uczestnictwo, włączą się do wzmocnionej współpracy.

„Celem jednolitej ochrony patentowej jest ułatwić i uprzystępnąć korzystanie z nowatorskich rozwiązań przedsiębiorcom i wynalazcom w całej Europie” – powiedział **Michel Barnier**, unijny komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług. „Przyniosłaby ona ogromne ułatwienia, znosząc zbędne formalności, a także zdecydowanie zbiła koszty, co dałoby silny impuls innowacjom w Europie; jej dobrodziejstwa odczuliby wszyscy przedsiębiorcy w całej UE, niezależnie od miejsca ich siedziby. Nie tracę nadziei, że do wzmocnionej współpracy przyłączą się w końcu wszystkie państwa członkowskie.

Osobiście nie wątpię, że innowacja to podstawa, na której musimy oprzeć nasz trwały wzrost gospodarczy. Nie ma zaś innowacji bez skutecznej ochrony własności intelektualnej”.

- **Prawo patentowe w Europie: stan obecny**

Obecnie obowiązujący w Europie system patentowy jest bardzo drogi i skomplikowany, szczególnie jeżeli chodzi o wymogi w zakresie tłumaczeń dokumentów po przyznaniu patentu. Uznaje się to powszechnie za przeszkodę dla rozwoju innowacji w Europie. Europejski Urząd Patentowy (EUP) – międzyrządowy organ Europejskiej Organizacji Patentowej stowarzyszającej 38 państw (27 z UE i 11 państw europejskich spoza UE) – analizuje wnioski patentowe i jest odpowiedzialny za przyznanie patentu europejskiego, o ile spełnione zostaną odpowiednie warunki. Jednak aby przyznany patent był ważny na terenie dowolnego państwa członkowskiego, wynalazca musi ubiegać się o jego uznanie na poziomie krajowym oddzielnie w każdym państwie, gdzie ma być chroniony. Proces ten pociąga za sobą konieczność poniesienia poważnych nakładów związanych z wymogami tłumaczeniowymi i administracyjnymi, które sięgają łącznie około 32 tys. euro (o ile pragnie się zagwarantować ochronę patentu w 27 państwach UE) – przy czym samo tłumaczenie pochłania ok. 23 tys. euro. Tymczasem w USA patent kosztuje przeciętnie 1850 euro.

Co więcej, utrzymanie ochrony patentowej oznacza konieczność uiszczania corocznych opłat za przedłużenie w każdym kraju osobno, a przeniesienie praw patentowych bądź umowa licencyjna służąca udzieleniu prawa do stosowania opatentowanego wynalazku wymaga ponownej, analogicznej rejestracji.

- **Jednolita ochrona patentowa**

Wedle aktualnego projektu, koszt patentu europejskiego o jednolitej skuteczności (w 25 spośród państw członkowskich) miałby wynosić 680 euro, po upływie okresu przejściowego, w którym koszt ten, chociaż wyższy, nie przekraczałby nadal kwoty 2500 euro.

Rozwiązania proponowane przez Komisję:

⇒ Posiadacze patentów europejskich mogą ubiegać się o jednolitą ochronę na terytorium 25 państw członkowskich za pośrednictwem Europejskiego Urzędu Patentowego.

Patent będzie im gwarantował jednakowy poziom ochrony wynalazków we wszystkich 25 krajach.

⇒ Wnioski patentowe można składać w dowolnym języku, jednak w oparciu o dotychczasową praktykę EUP będzie w dalszym ciągu prowadził postępowanie w celu analizy wniosku i udzielenia patentu po angielsku, francusku bądź niemiecku (a więc w jednym z języków urzędowych Europejskiego Urzędu Patentowego). W przypadku wnioskodawców z siedzibą w UE składających wniosek patentowy w innym języku, koszty tłumaczenia na jeden z trzech języków uznawanych za urzędowe będą podlegały rekompensacie. Następnie, po udzieleniu patentu, treść zastrzeżeń patentowych, określających zakres ochrony, będzie tłumaczona na oba pozostałe języki urzędowe Europejskiego Urzędu Patentowego.

⇒ W ciągu maksymalnie dwunastoletniego okresu przejściowego konieczne będzie przetłumaczenie na angielski patentów europejskich o jednolitej skuteczności wydanych po niemiecku bądź francusku. Wszystkie obowiązujące patenty w języku angielskim będzie trzeba przełożyć na jeden z języków urzędowych UE. Tłumaczenia te będą wymagane tak długo, jak nie pojawi się możliwość korzystania z tłumaczeń maszynowych wysokiej jakości, rozwiązujących problem dostępu do informacji patentowej. Dodatkowe tłumaczenia w trakcie okresu przejściowego wspomogą bezpośrednio prace nad tłumaczeniem maszynowym wysokiej jakości.

- **Szerszy kontekst**

Proponowany przez Komisję wspólny patent unijny jest dyskutowany od przeszło dziesięciu lat, a przyczyną impasu na forum Rady była kwestia reguł językowych. Komisja starała się wyjść z impasu, wysuwając w czerwcu 2010 r. wniosek w sprawie wymogów w zakresie tłumaczenia unijnego patentu. Skoro jednak Rada nie zdołała osiągnąć jednogłośnej decyzji co do właściwego systemu tłumaczeniowego, w grudniu 2010 r. Komisja przedłożyła wniosek otwierający drogę do wzmocnionej współpracy w tej dziedzinie. W dniu 10 marca 2011 r., po wyrażeniu zgody przez Parlament Europejski 15 lutego, Rada ds. Konkurencyjności uchwaliła decyzję upoważniającą do ustanowienia jednolitej ochrony praw patentowych na terytoriach 25 uczestniczących państw członkowskich.

Zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej i Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wzmocniona współpraca umożliwi grupie co najmniej dziewięciu państw członkowskich uzgodnienie między sobą postępu w danej dziedzinie; jest to ostatnie możliwe rozwiązanie

na wypadek, gdyby nie udało się w rozsądnym czasie osiągnąć zadowalającego konsensu w skali całej UE. Pozostałe państwa członkowskie mogą zdecydować o dołączeniu na dowolnym etapie, przed rozpoczęciem wzmocnionej współpracy lub po jej rozpoczęciu.

- **Więcej informacji:**

http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm

Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent:

http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/20110413-proposal-enhanced-cooperation_en.pdf

Proposal for a Council regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection with regard to the applicable translation arrangements:

http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/20110413-proposal-translation-arrangements_en.pdf

KOM (2011) 215

2. Konsultacje Komisji w sprawie przyszłej strategii Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT)

Po początkowym, udanym okresie działalności Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje społeczne w sprawie przyszłej strategii Instytutu. Konsultacje posłużą za podstawę „strategicznego planu innowacji” dla EIT, który Komisja ma przedstawić do końca tego roku. W planie ujęte zostaną najważniejsze priorytety Instytutu do roku 2020, ze szczególnym uwzględnieniem misji i celów Instytutu oraz finansowania i przyszłych obszarów tematycznych. Rozpoczęcie konsultacji społecznych ogłosi na konferencji w Budapeszcie komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży **Androulla Vassiliou**, która odpowiada za sprawy związane z EIT.

Europejski Instytut Innowacji i Technologii oznacza nową, pionierską współpracę między sektorami szkolnictwa wyższego, badań naukowych i biznesu. Komisji bardzo zależy na wysłuchaniu opinii partnerów przed zakończeniem prac nad projektem przyszłej strategii. Chodzi o to, by wyciągnąć wnioski z doświadczeń zdobytych w pierwszej fazie funkcjonowania Instytutu i przygotować grunt pod rozwój EIT. Instytut ma szansę stać się potężnym motorem innowacji i przedsiębiorczości w Europie – zadeklarowała komisarz Vassiliou.

Siedziba administracyjna EIT mieści się w Budapeszcie, ale Instytut działa w 16 ośrodkach w całej Europie, od Barcelony po Sztokholm, za pośrednictwem transgranicznych partnerstw publiczno-prywatnych, zwanych „wspólnotami wiedzy i innowacji”, w skrócie WWiI. WWiI skupiają wiodące instytucje szkolnictwa wyższego, ośrodki badawcze oraz przedsiębiorstwa. Dotychczas powstały trzy WWiI zajmujące się tematyką zrównoważonej energii (WWiI InnoEnergy), zmiany klimatu (WWiI Climate) oraz społeczeństwa informacyjno-komunikacyjnego (EIT ICTLabs).

Konsultacje stanowią uzupełnienie szeroko zakrojonej debaty na temat przyszłości finansowania badań naukowych i innowacji w UE.

- **Dalsze kroki**

Zainteresowane strony mogą nadsyłać uwagi w ramach konsultacji w terminie od 14 kwietnia do 30 czerwca. Komisja uwzględni wyniki konsultacji oraz niezależną ocenę i propozycje samego EIT i na ich podstawie do grudnia 2011 r. przedstawi strategiczny plan innowacji.

Konsultacje: <http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=OPCEITSIA>

- **Informacje ogólne**

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) to autonomiczna instytucja unijna zajmująca się wspieraniem światowej klasy innowacji poprzez pionierską koncepcję wspólnot wiedzy i innowacji. W latach 2007–2013 EIT otrzymał z unijnego budżetu środki w wysokości 309 mln euro. Dyrektorzy generalni WWiI niedawno podpisali siedmioletnie umowy o partnerstwie z EIT. W umowach tych przewidziano początkowe dotacje w wysokości do 10 milionów euro dla każdej WWiI. W przyszłym roku kwota dofinansowania wzrośnie do średnio 20 mln euro dla każdej WWiI. Dzięki temu WWiI mogą już rozpocząć uruchamianie programów studiów magisterskich i doktoranckich sygnowanych marką EIT oraz projektów badawczych, a także wspierać tworzenie nowych przedsiębiorstw. Dla przykładu sama tylko WWiI InnoEnergy planuje w ciągu najbliższych trzech lat wykształcenie i przeszkolenie blisko 2 tys. studentów i osób czynnych zawodowo będących w trakcie kariery zawodowej, a także uruchomienie 20 przedsiębiorstw.

- **Linki**

⇒ Strona internetowa EIT: <http://eit.europa.eu/>

⇒ Zielona Księga: Jak zmienić wyzwania w możliwości: wspólne ramy strategiczne dla finansowania unijnego na rzecz badań naukowych i innowacji COM (2011) 48:
http://ec.europa.eu/research/csfr/pdf/com_2011_0048_csf_green_paper_pl.pdf#view=fit&pagemode=none

Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.